

Deniz Papağı

Onu görenler penguen sanıyor.

Hiç değil!

Onu görenler şirin buluyor.

Hem de nasıl!

Onu görenler şaşıyor.

Çünkü çok becerikli!

Denizpapağanı, aslında papağan değil. Papağanınki gibi renkli ve büyük bir gagası olması nedeniyle böyle adlandırılıyor. Kimileri onu penguene de benzetiyor. Ancak ne papağanla ne de penguenele bir akrabalığı var. O dalıcımartıgiller ailesinden.

Dünyadaki çoğu kişi bu kuşu "puffin" (pafin okunur.) adıyla tanıyor. Bu sözcük de aslında başka bir deniz kuşunun bilimsel adından geliyor. Çünkü denizpapağanı, bu kuşa da benziyor. Bu ilginç kuşu "okyanusların palyaçosu" olarak adlandıranlar da var. Bunun nedenini tahmin edebilirsiniz. Biraz komik bir görünüşü var.

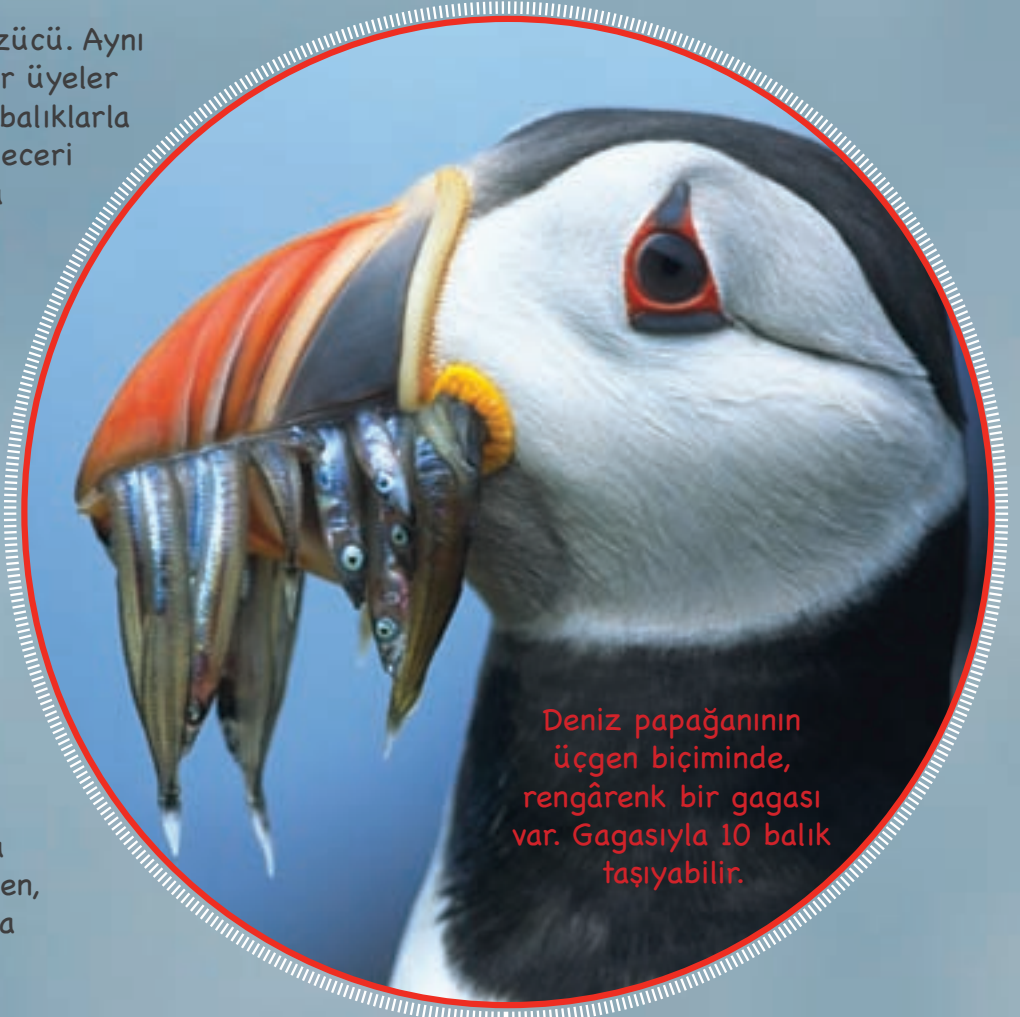
Deniz papağanının bilimsel adı "*Fratercula arctica*". Bu, "kuzeyin küçük kardeşi" anlamına geliyor. Ne de olsa denizpapağanı, Atlas Okyanusu'nun kuzeyinde, özellikle de İzlanda'da yaşıyor.

Denizpapağanı iyi bir yüzücü. Aynı zamanda ailesindeki diğer üyeler gibi iyi bir dalıcı. Küçük balıklarla beslenen kuşlar için bu beceri önemli. Denizpapağanı da suya dalıyor ve sanki kanatlarını kullanarak suda "uçuyor". Üstelik 60 metre derinliğe dala biliyor. Bunu da 20-30 saniye gibi kısacık bir sürede yapıyor. Hem de 10 kadar küçük balığı yakalayabiliyor. Bu balıkları üçgen biçimindeki büyük gagasıyla taşıyabiliyor.

Denizpapağanı, kışın balık bulamadığında kabuklu deniz canlılarıyla beslenebiliyor. Kış demişken, peki bu kuş soğuk sularda

üşümüyor mu? Denizpapağanının tüyleri su geçirmez ve ısı yalıtımlı! Bu sayede kışı üşümeden geçirebiliyor. Gagası, hatta ayaklarının rengi kışın koyulaşıyor. İlkbaharda bunların rengi tekrar açılıyor. Sanki güzelleşiyor! Bu güzelleşme üreme döneminin gelmesiyle ilgili. Çünkü gaganın rengi ve büyüklüğü kuşların eş bulmasında önemli bir rol oynuyor.

Deniz papağanının üçgen biçiminde, rengârenk bir gagası var. Gagasıyla 10 balık taşıyabilir.

Üreme döneminde, yani ilkbahar ve yaz aylarında çok sayıda deniz papağanını bir arada, kayalık kıyılarda görmek olası. Burada denizpapağanlarının her birinin koruduğu bir bölge var. Bu yüzden birbirlerinin bölgesinden geçerken başlarını öne eğerek hızlı hızlı ilerliyorlar. Bunun anlamı şu: "Yalnızca geçiyorum, sorun çıkmasını istemiyorum." Anlaşılan bu akıllı kuşlar, vücut dilleriyle kolayca anlaşabiliyor.

Bir denizpapağanı çifti, ömür boyu birlikte yaşıyor. Dişi denizpapağanı her yıl bir kez, tek bir yumurta bırakıyor. Çift bu yumurtaya birlikte bakıyor. Yumurtanın güvende olması için kayalık kıyılara yuva kurmak yeterli değil. Bu yüzden gagalarıyla açtıkları 70-110 santimetre derinliğe oyuklara yuva kuruyorlar. Yumurtadan çıkan yavrulara 6 hafta anne baba birlikte bakıyor. Kanatları gelişince ilk uçuş deneyimlerini yaşayan yavrular kendilerini denize bırakıyor. Denizde de bambaşka deneyimler onları bekliyor.

Denizpapağanının boyu 18 santimetre ve kütlesi de yaklaşık 500 gram! Yani bir soda şişesinden biraz büyük! Üstelik saatte 77-88 kilometre hızla uçabiliyor. Bu hıza çıkabilmek için dakikada 400 kez kanat çırpıyor!

Denizpapağanları, üreme dönemi bittiğinde açık denizlere gidip zamanlarını burada geçiriyor. Ancak artık büyük gruplar halinde durmuyorlar. Herkes başının çaresine bakıyor. Yavru denizpapağanları dışında.

Bunlar bir arada bulunuyorlar. Yaklaşık 3 yaşına kadar da karaya ayak basmıyorlar. Sonra da 20-30 yıllık yaşamları boyunca bir kıyıya, bir açık denize gidip geliyorlar. Biliminsanları, göç sırasında yönlerini nasıl bulduklarını hâlâ araştırıyor.

Deniz papağanının yavrusu, siyah, beyaz ve gri renklerde.

Tuğba Can

Fotoğraflar: Visual Photos
Kaynaklar

<http://www.projectpuffin.org/PuffinQuestions.html#4>.